

Виходить що тижня
в неділю.
Адреса редакції
і адміністрації:
„Свобода”, Львів,
Ринок 10, П. пов.

Телеф. Редакції: 23-41.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА
виносить в краю: кі-
сично 80 сот., чверть-
річно 2 зол. 20 сот.
В Америці 2 дол. річно.
Зміна адреси 50 сотині.
Подільське членство
20 сот.

Телеф. Друкарні: 29-26.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Стойши перед новою спробою сил, перед новим іститом політичної зрілості і національної свідомості.

На день 4. і 11. березня (марта) ц. р. розписано вибори до польського Сейму і Сенату. Всі українські політичні партії рішили взяти в них участь.

Вибори! Вам всім добре відоме це слово. На наших землях вибори все були боротьбою. Боротьбою за характер наших земель, за душу українського народу. До боротьби ставали непохитні карні ряди українських виборців. Нічого не мали вони з собою крім виборчої картки та твердої постанови: **видержати!** І не зважаючи на терор та на підкупства, український народ ніколи не подавався. І хоча шлях народу вистелювали трупи його найкращих синів, воля Народу все була незломна.

А коли знову прийшла хвиля, в якій український народ по довгій перерви має піти в боротьбу з виборчою карткою в руці, то для нас, Його політичного проводу, не має найменшого сумніву, що Він і тепер цей обовязок виконає як найкраще, вірний своїй славній минувшині!

Нашим противникам залежить тепер ще більше ніж коли небудь, щоби не виявилася правдива воля українського народу. По селях і містах землі української розійдуться тисячі несовісних агітаторів, що будуть манити Вас під свої пропори, щоби тільки відтягнути Вас з під блакитно-жовтого Стягу, Стягу Великого Українського Народу. Але Ти їм не повіриш душі своєї, Народе Український. Твердо і сміло видержиши на своєму пості, при своєму національному пропорі.

Через нашу землю в останніх роках перекотилося море горя. На всіх царинах завдавано нам тяжкі удари. Всеж ми незломані! Без нічієї помочі, власними силами і власними засобами відбивали ми удари, творили на руїнах нове життя. В найтяжких умовинах, які тільки знає історія зуміли ми встояти сильні вірою в краще будуче Нації.

Український Народе!

До виборів обєдналося Українське Національно-Демократичне Обєднання з всіма патріотичними організаціями Галичини, Волині, Холмщини, Полісся і Підляшша. Всі, що ставлять інтерес загально-народний вище інтересу

вузького, партійного йдуть до виборів під блакитно-жовтим стягом Національного Обєднання. Ми і тільки ми створили справдиво український національний фронт і його несмо у виборчі маси.

Щоби побіда народу українського була певніша, Провід Українського Національно-Демократичного Обєднання вступив в бльок з непольськими народами — Білорусинами, Німцями і Жидами з Волині, Холмщини, Полісся і Підляшша. Бо на підставі виборчої ординації тільки велики бльоки можуть числити на побіду.

Український Народе!

4-го і 11-го березня (марта) ц. р. виберемо провідників наших. Щоби вони стояли на сторожі права української нації. Щоби представляли наші змагання перед світом. Щоби боролися на парламентарній арені з законами, кованими на шкоду українського народу. Щоби проводили нам в зорганізованні наших сил на всіх царинах національного життя.

Ідемо до виборів з непохитною вірою в побіду! Хай живе український національний фронт! Всі під блакитно-жовтим стягом!

Всі українські виборці
віддадуть свої голоси
на лісту число

18

бо це є одинока ліста,
одинокого українського національного бльоку.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ.

Дмитро Лев'янський, голова, Михайло Черкаський, Граць Тершаковець, о. Леонтій Куницький, Олександр Марітчак, Корній Троян, головний секретар Володимир Целевич, заступник головного секретаря Олекса Черкаський — члени президії.

Члени Центрального Комітету: Степан Бандура, Степан Баран, Стефанія Барановська, Степан Біляк, Михайло Волошин, Сергій Вишнівський, Михайло Галущинський, Михайло Галібей, Іван Гижка, Дмитро Ерстенюк, Володимир Загайкевич, Михайло Кернога, Борис Козубський, Микола Кузьмин, Андрій Кунько, Іван Куровець, Іван Ліщинський, Остап Луцький, Павло Лисяк, Семен Любартський, Василь Мудрий, Федір Назарчук, Микола Огороднік, Юліан Олесницький, о. Степан Онишкевич, Володимир Охримович, Юліан Павликівський, Дмитро Палик, Зиновій Пеленський, Мілена Рудницька, о. Володимир Домет Садовський, Михайло Степанівський, Михайло Струтинський, Михайло Таращко, Микола Творидло, Сергій Хруцький, о. Іван Фединський, Олена Шепарович, Юра Чукур.

18.

Ліста виборчого бльоку непольських народів одержала ч. 18. На цю лісту в дніх 4. і 11. березня віддадуть свої голоси всі свідомі українці та українки. Чим більше голосів впаде на цю лісту, тим численніше буде наше представництво в соймі і сенаті, тим більшу повагу і впливі здобудемо в світі.

Під час виборів в 1922 р. ліста непольських народів віднесла повну побіду (тоді мала вона число 16). На північно-західних українських землях в 1922 р. на лісту непольських народів впали всі українські голоси. Завдяки цьому з цих земель не вийшов ні один посол поляк. Тому й поляки говорили отверто, що на „кресах“ потерпіли поразку, яка рівняється програній битві. Головно боліло поляків, що на нашій многострадальній Холмщині не вдалося їм здобути ні одного мандату. А вони навмисне повикривлювали там виборчі округи так, щоби не вийшов ні

один посол-українець. Завдяки бльокові непольських народів польський плян не вдався.

Тому й тепер поляків страх напав, коли довідалися, що знову твориться бльок непольських народів. Страх іх був тим більший, бо у виборах беруть участь східно-галицькі українці, які мають за собою довголітній політичний досвід і вироблених політичних діячів (чого не мали північно-західні землі в 1922 р. і тому в посли попали теж одиниці, які опісля мандрували з партії до партії, понижуючи таким чином повагу Парламентарної Репрезентації). Засподілися поляки дещо щойно тоді, коли побачили, що про зговорення між українськими партіями в справі одноцільного фронту немає мови.

В 1922 р. був одноцільний національний фронт і на північно-західних землях, які в бльосі непольських чародіїв вибрали виключно

послів-українців (ні одного поляка), був одноцілий національний фронт і в Східній Галичині, де українське населення бойкотувало вибори.

Якщо одноцілий національний фронт створено би й при теперішніх виборах, це було би для заграниці свідоцтвом великої політичної зрілості нашого народу. Заграниця побачила би, що за п'ять літ польського панування західно-українське населення не подалося, що воно стойти одною лавою на своєму становищі. Це було би наглядним доказом видерхливості і непохитної волі українського народу в змаганнях до великої мети. На жаль, заходи Українського Національно-Демократичного Обєднання в справі одноцільного національного фронту не увінчалися повним спіхом. У виборчім бльоці непольських народів йдуть тільки Українське Національно-Демократичне Обєднання, Селянський Союз і безпартійні з північно-західних земель. окремо

їдуть до виборів: соціал-радикали і недобитки соціал-демократів.

сельроби (аж трохи окремими лістами!), комуністи та руїники з партії „Праці“. Крім цього на голоси українських виборців будуть по-лювати галицькі і волинські хлібіди, московіфи (два лісти!), висувані невідомою (а відомою!) рукою самозванчі кандидати і ріжкі польські партії з „санакцією“ на чолі.

Всі чесні українці й українка мусять всім згодом руїнцівським чинникам дати гідну відповідь, йдучи масово до виборів, віддаючи свої голоси на лісту число 18. Ходить-жеж тут о честь великого народу, о добре імя в світі, о успішну оборону наших прав на парламентарній арені. Мусимо всі як один муж подбати, щоби наше національне представництво було як найчисленніше. Бо тільки таке представництво найде послух і підтримку в світі, бо тільки перед таким представництвом будуть дрожати противники змагань українського народу.

Злочинна робота.

Повінь кандидатів. — Отаманія. — Перемиський „спаситель”. — Хто він такий (В. Зубрицький)?

Чи пригадуєте собі, Шалові Читачі, яка посуха була у нас на політичних діячів ще перед двома роками, що більше: перед роком? Тяжко було на провінції найти референта на політичне віче, а що й казати про організаторів політичного життя на селах. Навіть на віче в спрагі земельні чи школіні треба було здебільші висилати референтів зі Львова. Аж ось запахло виборами і кандидатів на послів зявляється стільки, що хоч гать гати. І то по більшій часті ці самозвані кандидати щойно шукають собі партії чи кліки, яка обсталаби за їх кандидатурою, і досі нічого або мало що спільного мали з політикою. Що такі панки варта в політичній організації, годі сказати. Бо досі стояли осторонь від політичної роботи, взагдіно з боку каламутили воду. Тепер вони кулаками протискаються на вибранців народу, грозять на всі боки, болотом обкідують всіх, що так чи інакше стоять ім па перешкоді до мандату. Такі то люді! появився тепер на поверхні нашого політичного життя в богатих повітах. Не оминуло це „щасти“ й перемиського округа.

А перемиський округ належить до найбільш загрожених. До цього поляки прилучили два повіти (Коросно і Березів) з подавляючо польською більшістю. В цьому окрузі є українців 189.000, поляків 242.000, жидів 42.000. Розбиття українських голосів може тут легко спричинити втрату одного мандату.

І павпаки: при одноцільному фронті, масовій участі нашого населення і при розбиттю польських голосів — можемо тут здобути не два, а три мандати.

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання і перемиський Повітовий Народний Комітет робили всі можливі заходи, щоби довести до порозуміння всіх місцевих чинників.

В порядку річей в цьому окрузі слід би числитися з трьома повітами, що дають подавлячу більшість виборців: перемиським, добромильським і сяніцьким; з тим, що Сянік повинен би взяти на свою відповідальність працю серед українського населення в Березівщині і Коросненщині. Та оба повіти — Добромиль і Сянік — готові були зректися своїх прав на висунення кандидатур з їхніх повітів, щоби тільки говорився Перемишль.

Однаке в Перемишлі до агіврення не прийшло. З вини однієї особи.

Від кількох літ працював тут чекурядовець філії „Просвіти“ проф. Володимир Зубрицький. Втратив посаду в гімназії, отже приміщено його при філії „Просвіти“. Як урядовець „Просвіти“ їздив по селах, залидав чи листував читальні. Робітник з цього був добрий, але й добре йому за працю плачено.

Поза просвітянською роботою, з якої й жив, не займався більше нічим, а зокрема руками й ногами відмахувався від політики. Вся політична акція в повіті спочивала тут на пок. Кормошеві і В. Загайкевичеві. Всі віча і політичні наради в Перемишлі скликували оба ці діячі, а як бесідник виступав завжди д-р В. Загайкевич. І бували хвили, коли великої відваги треба було, щоби забрати публично голос в політичних справах. Згадаємо хочби виступ д-ра Загайкевича після 14. березня 1923 р., коли він після потрясаючої промови відібрал присягу від тисячів місцевого громадянства. Ніколи в тих часах Перемишль не бачив і. Зубрицького в ролі політичного діяча. Дався віл пізнати в цій ролі щойно тепер, коли запахло виборами. І то з найгіршої сторони. П. Зубрицький зібраав коло себе кліку, яка за всяку ціну забачала переперти його в послі. А коли побачив, що політичні чинники спо-

кою ради готові з його кандидатурою числитися, він забажав звести особисті порахунки з д-ром Загайкевичем. І що він робить? Заявляє, що готов кандидувати з лістію Обєднання, однаке під умовою, що на першому місці не буде д-ра Загайкевича (мовляв, нехай Обєднання ставить д-ра Загайкевича на державній ліст). Таке становище заняв початковий політик п. Зубрицький супроти старого політичного діяча, першорядної фахової сили, незвіданого бесідника — д-ра Загайкевича, за якого кандидатурою заявилися всі повіти округа. Є всі дані твердити, що на такий крок штовхнула п. Зубрицького не тільки особиста жада цімісти на д-рі Загайкевичеві, а й місцева соціялістична кліка, якій д-р Загайкевич в кілком в горлі. Та п. Зубрицький перечислив свої сили. На 19. січня скликав він районове віче в Сиракізах в справі своєї дикої кандидатури. Та тут він стрінувся з осудом селянства за свій самозванчик крок. Під першим враженням цього заявив, що дофас свою кандидатуру. До одного з бесідників

сказав: „візьміть і повісьте мене на сухій груші“.

На це відповів йому старий селянин: „За Вашу роботу повісьте Вас історія“.

Та опісля п. Зубрицького завернув авову. При помочі заушників на 27. січня скликав віл до Перемишля віче збаламучених заушниками людей. Устроено комедію на великі розміри. Заушники представили п. Зубрицького як національного мученика, не допущено до голосу нікого, хто відкрив би людям очі (на салі тероризувала бойка заушників!) і розіграно огідну комедію: спроваджено ніби насильно п. Зубрицького, щоби він відмовлявся, а вкінці на просьбу згодився кандидувати „з волі народу“. І п. Зубрицький, який хотів звернути кандидувати з лістію Обєднання (а одначасно звести порахунки з д-ром Загайкевичем), опісля збирався кандидувати як дикий, тепер причалив до недобитків соціал-демократів, через ніч зробився соціалістом (вчера ще був ярим націоналістом), кандидувати з їхньої лісти.

Свого часу питано п. Зубр., що він робив за українських часів? Неприємне це питання було між іншим причиною смертельного гніву на дікого з перемиських діячів...

Що в кожному селі треба зробити?

По селах вештаються тепер хмарі агітаторів ріжних політичних партій, клік і самозваніх політичних отаманів. На ріжні лади вихвалюють свій товар, а всі з дикою ненавистю говорять про український національний табор. Несоторені речі видумують вони на Обєднання та його провідних діячів.

Слово — дешева річ в устах отаких безсовініш, платних агентів. І вони, не заінтувшись, близгають поміннями на всіх і вся. Таких панків найкраще з місця пришиплювати. Коли такий крикун оклевечує якого діяча, треба його спитати: а де ти, куме, був досі, чому зі своїми закидами сидів тихо аж до виборів, чому скорше прилюдно не підніс їх, чому своїх закидів не поробив досі в присутності даного діяча, чому тепер не підносиш своїх закидів в його присутності, тільки поза очі? Нехай обвинувачена людина має змогу бодай довідатись про підношені закидів і боронитися! Нехай громадянство дістане змогу провірити правдивість закидів! Людська честь — велика річ. Її не можна поневіряти покутним агітаторам. Коли несовіні люди легко-

душно оклевечують неприсутніх на вічу чи нарадах діячів, щоби опісля звітися і відпекуватись своїх слів, вони понижують і тих, що їх слухають. Ввводять їх в блуд.

Тому з найбільшим недовірям відноситься до крикунів, що легко душно поводяться з людською честю. І гоніть їх з села!

А одночасно підготовляйтесь до переведення виборів по Ваших селах. Заложіть в кожному селі Виборчий Комітет, вибираючи в його члени найпопулярніших громадян і громадянок. Нехай члени цього комітету поділять поміж себе село, кожний нехай візьме на себе відповідальність за означену скількість господарств. Щоби з кожного господарства всі управнені взяли участь в голосуванні, щоби всі управнені 4. і 11. березня віддали свої голоси на лісту число 18.

Не дайте послуху агентам чужих сил, тримайтесь разом, не дайте розеднати на ворогуючі гурти, підготовляйтесь до голосування, щоби 4. і 11. березня не пропав у Вашім селі ні один голос, що ви у Вашому селі не влав ні один голос на ворожі лісти.

Політичне розбишацтво.

Гурток птиць небесних оснував собі свого часу у Львові партію „Праці“. Хто до того гуртка належить, довший час покривано тайно. Щойно з розписанням виборів зачали вискачувати вони на світло дневне. Завдання цього гуртка не складне: має поборювати Обєднання. На це дістає цей гурток великі гроші, за які видає газетки „Рада“ і „Праця“.

Кожне число цих шмат перевовнене брехнями, підозріннями, видумками на Обєднання та його чоловічих людей. Ніяка інша газета, навіть сельробівська чи комуністична — не відважилася досі на таку мерзоту, як це позволяють собі органи небесних птиць з „партії праці“. Ніяка інша газета не здобулася на таке безсоромне обдурування своїх читачів, як це практикується в „Раді“ і „Праці“. В кожному числі цих газет оголошується в останніх часах звіти з віч і нарад, які або не відбулися, або коли й відбулися, так покінчилися відправленням з квітком „працівників“.

А вони опісля для милення очей тих, що дають їм гроші, випилюють несоторені речі про свої успіхи.

Та про це мимоходом. В числі з 29. квітня помістила „Праця“ стат-

тю під заг. „Продали мандати“, в якій кидає наклеп, мовляв — Обєднання продало жидам два мандати на державні лісти. На такий безсоромний наклеп не поважилася ніяка навіть сельробівська газета.

Бо небесні птиці з „Праці“ дуже добре знають, що до бльоку непольських народів належать жиди (крім галицьких), будуть вибирати послів з окружних лістів, отже їм належить й відповідне число мандатів з лістію державної, так само як німцям, білорусинам і українцям. І якщо птиці небесні з „партії праці“ не стратили ще зовсім глупдів, повинні теж розуміти, яке для українців має значення факт, що більшість жидів таки не настрашилася погроз поляків і йде разом до виборів з українськими і білоруськими незалежницькими партіями. Чи ми — українці маємо самі всіх жидів заганити в польський табор?

Цікаві собі людці ці клеветники з „Праці“! Ще недавно з себе вискачували, щоби доказати, яку то розумну політику роблять большевики, колонізуючи українські землі жидами, а ось перед виборами нечайно поробилися жидожерами.

І пускаються на найгнебніші брехні. Непочитальні люди! Мають їх вже за богощо навіть сельробі

зачинають розлягати „працівників“ в своїй газеті „Наше Слово“. З того, що пишуть про „працівників“ сельробі, виходить недвозначно, що це політичні блазни. Сельробі щойно тепер про це переконуються, про що цілий Львів знає здавна.

Відозва бльоку непольських народів.

Центральний Виборчий Комітет бльоку непольських народів видав спільну відоузу, яку опубліковано в газетах всіх цих національних груп, що вступили до бльоку.

Подаємо й ми (в скороченні):

В 1922 р. утворили ми перший раз в Польщі, взагалі перший раз в многонациональних державах Європи виборчий бльок всіх т. зв. національних меншин. На наш зазив народні маси заприязнених національностей солідарно віддали свої голоси на поставлений нами кандидатів. Покинулиши невдачу зусилля противників бльоку, не помогла агітація партій, які уживають всіх способів, щоби наєвінні між собою. Бльок побіг від сюди, де була народна свідомість, де свідомість волошності боротьба за належне кожній народності парламентарієві застуництво про тиствились всячим підлюдженням обманю і нагінкам. За нашим прикладом пішли національні меншини в інших державах. Думка про спільну боротьбу за право своїх народів розвитку всіх полеволепих народностей, знайшла відгомін в цілій Європі і довела до зорганізування конгресів, які вже три рази розділили в Женеві.

Під цю пору, коли знову стаємо до виборів, відновлюємо технічний виборчий союз і візываемо наші народні маси до голосування на листу всіх непольських народностей, які борються за свої народні горожанські права. Ординація виборчі в році 1922, яка кривдає нас всіх, бо відбирає нам можливість вибрати відповідного до нашої чисельності парламентарного застуництва, стала незмінна. Взагалі положення наших народностей не богато змінилося від хвилі заключення по раз перший виборчого союзу. Основні наші домагання неуважаємо. Боротьба за належні нам права супроти цього не може бути перервана. А в тій боротьбі наш союз в одній сильній виборчій бльоку рішуча про силу наших застуництв, які ту борють будуть провадити.

На вістку про віднову нашого виборчого союзу зірвалася в польській суспільності буря. В пресі і поза нею не паджено пересторог, ані погроз. Іде зусилля в цьому напроти, щоби одних застрашити, других здобути обіцянками. Бльок має бути розбитий ще перед приступленням до самого діла. Відмовляється нам права злуки для спільної боротьби за здобуття належних нам відповідних парламентаріїв застуництв. В самому нашему союзі добрається акція протидержави. Бо на нашім ослабленні, котре поставить нас в залежності від ласк і неласк пануючої більшості, має бути збудована дальша політика супроти нас.

Ми боремося за безоглядну рівність всіх горожан в державі.

Ми прямуємо до усунення всякого національного гніту. Майбутній союз має піддати ревізії обов'язуючу конституцію. Тому кожний народ мусить післати до сойму і сенату можливо найсильніше застуництво, яке стануло би в обороні ідеалів а також інтересів кожної народності.

Нехай не браке цікого в рядах. Нехай ніхто не дастис

Наталя Івановська

Що треба українській жінці знати про вибори?

Наближається горячий час: вибори до сойму і сенату, — вибори, в яких перший раз візьмуть участь також українські жінки. Вибори — це важна справа, якою всі тепер цікавляться і радять над тим, на кого віддати свої голоси.

Тим більше треба призадуматися над цею справою нам жінкам, бо вона для нас нова.

Що таке вибори? Цього Вам казати не треба; це нині і дитина знає. Недавно, літом минулого року, відбулися в Галичині громадські вибори, в яких села, містечка і міста вибрали собі громадську старшину, себто війта (бургомістра) і радників. У тих громадських виборах галицькі жінки мали перший раз ті самі права, що чоловіки.

А тепер у короткому часі, дні 4. і 11. марта відбудуться вибори, в яких вибирається послів і сенаторів,

що у варшавському соймі і сенаті нові закони ухвалюють, податки на народ накладають, над долею цілого краю радять.

Яке значення мають вибори для Українців?

Кожда тямуща людина зрозуміє, яка це важна річ, щоби Українці вибрали собі на послів громадян свідомих і чесних, справжніх патріотів, які наш народ будуть боронити і за його добро дбати. Чим більше заступників ми собі виберемо (та коли виберемо людей характерних і розумних), тим краще вони зможуть вибороти нам наше право: право на землю, на рідну школу, на всі громадянські вольності.

Тому-то всі свідомі громадяне, які дбають за власний інтерес і думают про будучину своїх дітей та які люблять свою Віру і Нарід, порішили йти громадно до виборів. Бо жох стане за нами, як ми не постоїмо за собою і не пішлем до Варшави своїх представників і оборонців!

Які права мають у виборах жінки?

Давніше, за австрійських часів, вибори у нас не раз бували, але тоді голосували самі мушки. Старші люди ті часи добре пам'ятують. Що ж це за нові порядки настали — скажете може — що до виборів тепер і жінок кличуть? Бо треба Вам знати, що у виборах розписані до сойму і сенату, жінки мають такі самі права, як чоловіки Право вибирати послів до сойму має кожна жінка, яка покінчила 21 рік, а право вибирати до сенату має кожна жінка, яка покінчила 30 рік життя. Що більше: виборчий закон рішає, що жінка має право не лише вибирати, але також може бути вибраною до сойму і до сенату (на те, щоби бути послом, треба мати покінчених 25 рік, а щоби бути сенатором — 40 рік).

Як боролися жінки за свої права?

Щоби Вам ті права не видавалися дивні і непотрібні, ми Вам коротко роскажемо, як це сталося, що жінкам тепер у цілому світі дали виборче право.

Від довгих десятків літ боролися жіночтво культурних народів, а головно Американки, Англійки і Німки за громадянські права рівні з чоловіками. Спершу вони боролися за право на рівну освіту, то значить вони домагалися, щоби держава основувала дівочі школи і дібала, про науку, не лише для хопців, але і для дівчат. Коли жінки добули собі рівну з чоловіками освіту, вони боролися дальше за свої господарські інтереси, приміром вони жадали, щоби жінка діставали за різну працю таку саму платню як чоловік. Від самих по-

чатків звернуло також жіночтво увагу на свої права в родині, дома гаючись такої зміни подружжів законів, щоби в родині мав голос не лише батько, але і мати, не лише муж, але і жінка.

По що потрібні жінкам політичні права?

Однак жінки дійшли до передумання, що вони так довго не зможуть оборонити своїх господарських і культурних інтересів, так довго не зможуть запевнити матерям рівних прав над дітьми з правами батьківськими, як довго вони не мають політичних прав, себто виборчого права до парламентів, до соймів і до громадських рад. Жінки переконалися, що як довго вони не мають у державі голосу і впливу, так довго вони не можуть змінити законів, що кривдають жіночок, та забезпечити себе перед визиском і гнобленням. Бо як світ світом так було, є і буде, що про свій інтерес і своє добро найкраще кожний сам дбає. Про інтерес жінки і дитини найкраще дбає жінка-мати. Закони, які ухваливали чоловіки, виходили їм на користь, а кривдили жінок і дітей. Щоби закони брали в охорону жінку і дитину, вдову і сироту, селянку і робітницю, треба жінкам цікавитися громадськими справами, треба іти до виборів і вибирати своїх послів, які постоють за права жінки

Чому війна принесла жінкам рівноправність?

В деяких державах жінки добули собі політичні права ще перед війною, в інших щойно всесвітня війна принесла жіночтву рівноправність. Кажуть, що коли мушина хорій, тоді кличе на поміч жінку. Так було і в часі війни. Чоловіки переконалися, що вони не можуть обійтися без помочі жінок та що цей цілий порядок, який вони сотками літ будували і встановляли є хорій і щоби його оздоровити треба жіночих рук. Коли вибухла війна, всі воюючі держави покликали до боєвих рядів мідіони мушун, спосібних до праці; дома остали лише немінні старці, жінки і діти. Тоді та жінки взяли на свої рамена тягарі та обовязки, які досі сповняли їх чоловіки, батьки і брати та застутили мушки у всіх їх заняттях. Жінки заповнили всі фабрики, головно фабрики муніції, всі уряди і бюро, а вже найбільше сили духа виявило сільське жіночтво. Воно серед незвичайно важких обставин не лише заступало дома батька дітям, не лише займалося домашнім господарством, але також обробляло

— часто серед граду куль — прадінну землю і тим робом спасло своїх дітей і цілу суспільність від голодової смерті. Ніяка держава не змогла би вести війни без помочі жінок і через пів року. Велика світова війна була для жіночтва, а зокрема для української селянки доброю, хоч і твердою школою життя, яка навчила її давати собі самій раду та яка виказала, що жінка вміє працювати незгірше чоловіка. Тому-то майже всі європейські держави признали жінкам після війни повні права. Так-то війна принесла жінці волю і свободу та зрівнала її з мушиною.

Чого хочуть жінки-посли?

Нині майже в усіх парламентах світа засідають поруч мушин також жінки-посли, в громадських і міських радах засідають жінки-радні, які мають сотки тисяч мешканців, бургомістром буває часто жінка, а нарешті у великих містах, які мають сотки тисяч мешканців, бургомістром буває часто жінка, а нарешті у великих державах жінки стають міністрами. Дотеперішня праця жінок у парламентах виказала,

що вони добре розуміють добро населення. Жінки-посли ведуть боротьбу з піністивом (алькоголізмом) з розпустою (проституцією), домугаються забезпечення від і сиріт та забезпечення на старість, беруть в оборону жінку і дитину, а головно матір і сироту, одним словом вони дають почин справедливим законам, які виходять на користь цілому населенню.

Чому Поляки дали жінкам політичні права?

Хай отже ніхто не думає, що політичні права для жінок — це видумка Поляків та що польське правительство заводить непотрібно якісі нові порядки, про які ніхто ніколи не чував. Поляки тому признали жінкам рівні права, бо це зробили перед ними вже інші культурні народи Європи і Америки. А що Поляки хотять чужинцям показати, що в них є такі самі культурні порядки, що в цілому світі, тому-то вони дали жінкам рівноправність. При чому слід зазначити, що галицькі жінки дістали перший раз політичні права в Західно-Українській Народній Республіці, якої Основні Закони забезпечували жіночтву повну рівноправність. Однак не довелося використати їх у власній державі.

Чому українська жінка мусить цікавитися громадянськими справами?

Яка з цього для нас, Українців, наука?

Коли сьогодні навіть вільні, сильні народи, що мають власну державу, числяться з жіночтвом і притягають його до суспільної роботи, то тим більша є вага і значення свідомого, патріотичного жіночтва для народу, який найшовся в такім сумнім положенню, як ми. Один дуже розумний політик сказав, що держава це велика родина і як родині треба не лише батьківського розуму, але й материнського серця, так само державі треба материнської дбайливості за добробут і здоров'я народу. Сумно і невесело виглядає хата, коли не станове в ній матері-газдині. Господарка без жінки пропадає, діти без мами марнуються. Тому може і не зовсім добре діялося досі в нас, бо наші жінки за мало займалися народнimi справами.

Що можете сказати Вашим чоловікам?

Отже не вірте, Громадянки, тим, які кажуть, що вибори — це не Ваше діло! Коли Вам Ваш хлоп скаже: „Ти, бабо, до політики не мішайся, ти пильний горшків“, — то Ви йому так відповідіте: „Так було колись, давніше, — а сьогодні вже інші часи настали. Сьогодні всі люди рівні перед правом: багаті і бідні, вчені і прості, жінки і чоловіки. Тепер настали такі часи, що жінки не лише діти родять, працюють і по-датки платять, але також мають голос і право. Перед Богом ми всі рівні: жінки як чоловіки і для всіх людей Бог 10 заповідей дав і всі на Страшний Суд станемо. А тут на землі ми маємо бути гірші від чоловіків? То якже, працювати маємо удесятеро як хлопи, бо не лише в полі чи в фабриці, але в хаті і коло дітей, не лише на хліб мусимо запрацювати, але хату і діти обійти, з прав не маємо мати? А як ти, чоловіче, пішов на війну, хто вів цілу господарку? Ти часи вже минули, коли жінка за свою працю мала лише поневірку, коли послів вибрали лише самі чоловіки, коли навіть кождий пяниця мав політичні права, а найрозумніша жінка, найчесніша газдиня тих прав не мала!“

Що це таке політика?

А чи знаєте, Жінки, що це таке політика? Ми Вам це скажемо ясно і просто: Політика це є всі закони, під якими живете і яким мусите підчинятися. До якої школи Твої діти ходять, воїдної чи до

чужої, та чого там їх учать — це є політика. Які податки платиш Ти і Твій чоловік — це є політика. На що іде цей гірко запрацьований гріш податників: на школи і на шпиталі, чи на гармати і муніцію — це також є політика. До кого належить земля, чи до селян, які її в поті чола оруть, чи до панів — це також є політика. І чи є в Твоїм селі коршма, до якої чоловік заносить останній гріш з хати — це також є політика. Як довго твій син у війську служити мусить та чи пішлють його на війну, його, Твого сина, кров з Твоєї крові і кістку з Твоєї кости, і з ким він в тій війні буде битися та за кого свою кров проливати, кому свое молоде життя на жертву принесе, — це також є політика!

Це все є політика, всі ті справи виришує сойм, до якого Ти, Українська Жінко, маєш тепер своїх заступників післати. Отже коли ті справи не є Тобі байдужі, так поміркуй добре, що Тобі робити у важливий день виборів!

Що мусить зробити кожна Українка з виборчим правом?

Ми Вам на це важне питання відповімо коротко ось так: У цей великий виборчий день не сміє бути ні одної української жінки, якаб не пішла голосувати. До виборів іти Ви мусите, бо цього вимагає від Вас національний обов'язок і Ваш жіночий інтерес, — від цього залежить доля Ваша і Ваших дітей. Памятайте, що жіночий голос чи слиться на рівні з мужським та що побіда у виборчій боротьбі залежить у рівній мірі від жінок, як і від чоловіків! Памятайте, що виборче право — це є велике право, яким мусить дорожити кождий громадянин і кожда громадянка! Цього права не вільно змарнувати, бо це була би ганьба і сором перед українським народом і цілим культурним світом, це був би гріх перед Богом, злочин супроти наших дітей!

Отже нехай ні одна з Вас, стара чи молода, багата чи бідна, замужна чи дівчина, не відтягається від сповнення свого громадянського обов'язку. Від голосування не вільно відтягатися під ніякою вимівкою, не вільно казати: „нехай інші голосують, а я лишуся дома, мій один голос не заважить на виборах“. Бо якби в кожній громаді не пішло голосувати кілька десятків жінок, то в цілому повіті змарнувалися сотки, а в цілому краю тисячі українських голосів — на нашу школу а на втіху наших ворогів. Но кожний втрачений український голос виходить у користь Поляків, які в цей спосіб зможуть вибрати більше своїх послів, що у варшавському соймі будуть кувати нові закони на некористь нашому народові. І як на судовий процес кожна з Вас опішить, бо знає, що коли не стане на термін, то програє справу, так і до виборів всі мусять явитися особисто.

Хай кожна з Вас скаже собі словами поета:

Кождий думай, що на тобі
Мільйонів стоять стоїть,
Шо за долю мільйонів
Мусиш дати ти одвіт.
Кождий думай: тут в тім місці,
Де я стою у вогні,
Важиться тепер вся доля
Величезної війни.
Як подамся, не достою,
Захитаєсь моя тінь,
Пропаде крізь місце
Многих, многих поколінь.

На кого мають жінки віддати свої голоси?

Остає ще одна дуже важна справа, може найважливіша з усіх, яку мусите розважити, а саме: на кого маєте віддати свої голоси? Тепер перед виборами всякі дурсівти і наемники ворогів, яким запахли посолські мандати, прилаштували до Вас, а кожний з них каже, що він Ваш брат і друг та золоті гори Вам

обіцює. Не вірте їм, Жінки! Не дайтесь зловити всяком пройдисвітам і хлібоїдам, які за чужі гроші стають розбити нашу єдність і ослабити нашу силу! Не вірте всяким соціалістам, які вдають велику любов до простого народу, а в дійсності чужій справі служать. Гоніть від себе всіх тих хрунів, всіх соціалістів, бо вони ширять роздор і розбивають єдність між народом на те, щоб ті мандати, котрі маемо здобути, ми втратили в користь ворогів.

Одиною урядинською партією, яка служить народнім інтересам і всі свої сили напружує для добра і щастя українського народу є Українське Національно - Демократичне Обєднання (УНДО). На його лісту, себто на лісту

ч. 18.

віддадуть всі українські жінки і загалом всі свідомі громадянини свої голоси.

Чому всі чесні громадянини і громадянини будуть голосувати на лісту Обєднання?

Українське Національно - Демократичне Обєднання — це одиночка українська загальнонародна партія, то значить партія, яка обіймає весь народ. Вона є партією всього українського народу, а не тільки одної частини. Своєю діяльністю обіймає вона всі верстви і всі стани українського народу: бореться за землю для селянина, за соціальні права для робітника, за розвиток українського міщанства. Всі інші партії на наших землях є клясові, то значить вони заступають лише частину народу, однієї його клясу.

Обєднання є в нас одиночкою партією, яка стоїть на становищі Церкви і боронить її права. Чи треба Вам казати, яке значення має Віра і Церква для нашого народу, а з окрема для нашого жіноцтва? Віра — це велика сила народу і кождої одиниці. Цього не хотять зрозуміти інші партії. Всі вони з віймком Обєднання — всі радикали, сельроби, комуністи — це партії безбожні, що не признають Бога та підкопують віру. Вони хотіли би прогнати священиків, позачиняти церкви і довести до цього, щоб люди жили без релігії, мов звірятами.

Всі ці бежбожні соціалісти не лише Церкву хотіли би збурити, але також другу основу нашого народного організму: родину. Вони не признають шлюбів ні законної жінки. Їм страшенно подобаються ті порадки, які тепер настали у більшевіків: сьогодні з одною жінкою ти жинатий, а завтра можеш взяти з нею розвід і женитися з другою. Хто на тім терпить, це не трудно відгадати. Мущина шкоди з цього немає, лише жінка і дитина. В культурних державах, приміром в Америці, закони карають довготривалою тюрою того, хто дівчину честі позбавить або жінку покине. Там закони беруть в отику іспілюбні діти, щоб вони, невинні, не терпіли за гріхи батьків. А у більшевіків ніхто не дбає за криду жінки і дитини. Там сотки тисяч безяритульних дітей волочаться без всякої опіки по селах, по вулицях міст і виростають без батька і мами на злодіїв і бандитів. Ось якими благодатями хотіли би нас обдарити ті всі „ліві“ партії, що проши релігії і родини виступають!

Українське Національно-Демократичне Обєднання одиночкою розуміє і шанує інтереси нашого жіноцтва. Воно признає жінкам всі права, які мають чоловіки. Воно боронить жінок перед кривдою, воно бореться за примусове забезпечення усіх робітниць на випадок недуги, немочі і старости, за обезпечення вдів і сиріт, за забезпечення робітниць на час материнства, за оборону праці малолітніх, за охорону праці молоді й жінок". Запорукою, що Обєднання чесно ставиться до тих всіх домагань, є те що на лістах кандидатів воно ставить також жінок, відомих наших громадянських діячок, які від-

довгих літ боряться за жіночі права. Ці жінки, коли увійдуть до сейму і сенату, за свій перший і найважливіший обов'язок будуть вважати боротьбу за права українського народу, а зокрема українського жіноцтва.

Українське Національно - Демократичне Обєднання є одиночкою партією, яка від хвилини проголошення виборів стреміла до цього, щоб наш народ покинув всі сварки, всю гризню і одною лавою ішов до виборчої боротьби проти спільногого противника. Бо як у хаті нема добра, де рідня між собою ворогу, так і не може бути добра для народу, між яким нема згоди і любови. Всі чесні Українці, які люблять свій народ, послухали заповіту Обєднання і скучилися довкола його синьо-жовтого прапору. Не послухали лише запроданці і чужі наймити ті, яким на згоду не дозволила Москва або Варшава. Більше ми розеднані, тим сильніші наші вороги.

Українське Національно - Демократичне Обєднання довело до згоди не лише всіх свідомих Українців, але порозумілося також з іншими народами, які живуть під Польщею та які подібно, як ми, хотіли би вибороти собі права. З нами ідуть разом до виборів Німці, Білорусини, а навіть на Волині ідуть разом з нами Жиди (галицькі Жиди запродалися Полякам і тому УНДО не хоче мати з ними нічого спільногого).

Кожда українська жінка, яка прочитала цю статтю і добре обміркувала своїм розумом і в своїй совісти, що тут написане, знає, що вона має зробити.

Кожда, яка покінчила 21 літ, віддасть дія 4. марта свій голос на лісту ч. 18.

Кожда, яка покінчила 30 літ, віддасть 11. марта свій голос на лісту ч. 18.

І не лише самі підете голосувати, але також допильнуєте своїх чоловіків, своїх братів і сестер, своїх синів і дочок та всіх знайомих, щоб вони віддали свої голоси на лісту ч. 18.

Ціла Європа дивиться на нас, прислухується уважно, що діється в нашему нещасному краю і який буде вислід виборів, яких представників вибере собі український народ. Очі широкого світу звернені також на Вас, Українські Жінки! Докажіть, що Ви свідомі громадянки та щирі патріотки!

Стійте на сторожі прав українського народу!

Стійте на сторожі прав української жінки і дитини!

Віддаите голоси на лісту ч. 18.

З Президії УНДО.

КОМУНИКАТ.

1. Центральний Комітет УНДО на своєму засіданні в дії 21. січня ц. р. усталив дефінітивно передові кандидатури окружних поселенських і секторських виборчих ліст. По усталенню цих окружних ліст проголоситься їх в пресі. Це проголошення наступить в найближчих дінях. При цьому застачуємо, що оголошенні вже в пресі кандидатури не були офіційними відомленнями Секретаріату Українського Національно-Демократичного Обєднання.

2. Подастися до відома, що державна ліста блоку непольських народів одержала ч. 18 (вісімнадцять).

З огляду на те, що головний секретар УНДО на весь виборчий час мусить вийти у свій округ, Центральний Комітет вибрав на своєму засіданні в дії 21-го січня ц. р. урядуючим заступником головного секретаря д-ра Любомира Макарушку.

За Президію Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання:

Д-р Дмитро Лещицький, Вол. Целевич, гол. секретар.

Державні лісти кандидатів.

34 державних виборчих ліст.

Чиєм 24. січня скінчився речинець складання державних ви-

борчих ліст до польського сейму і сенату. До державної виборчої комісії вплинуло 34 сеймових ліст і 28 сенатських ліст.

Сеймові лісти одержали слідуючі числа: 1) Безпартійний блок співпраці з урядом; 2) Польська Партія Соціалістична; 3) П. С. Л. Визволення; 4) Загально жидівський робітничий союз у Польщі „Будд“; 5) Жидівський робітничий виборчий комітет „Поалей-Сіон“ (лівіца); 6) УНС (хлібоїди); 7) Н. П. Р. (Народова Партія Робітника); 8) Сель-Роб (правіца); 9) нема з огляду на можливі непорозуміння з ч. 6; 10) Строніцтво Хлопське; 11) Монархістична всестанова організація; 12) Хлопське Строніцтво Радикальне (т.зв. оконівці), 13) Робітничо-Влосьцінська Едність (комуністи); 14) Звіонзек Хлопські (Старийські і Слівінські); 15) Польське Строніцтво Католіцько-Людове (група кс. Матакевіча); 16) ППС. Лівіца (з пос. Чумою на чолі); 17) Східно-Галицькі сіоністи; 18) Блок національних меншин; 19) Едність Сель-Роба (Сельськ-Лівіца); 20) Російська ліста (б. пос. Серебряніков); 21) Народово-Паньстрови Блок Праці (НПР. Лівіца); 22) Блок українських соціалістичних партій; 23) Звіонзек хлопської сили (давна НПХ); 24) Комітет Католіцько-Народови (відхопляки); 25) Польський Блок Католіцькі (Пласт і ХД); 26) Українська Партія Праці;

27) Постій Сіон Правиця; 28) Український блок „За землю і волю“. На чолі стоїть Макушак (Гуцульщина); 29) Виборчий Комітет інвалідів і земобілізованих військових; 30) Католіцька Унія Зем Заходніх (міністр Ромоцкі); 31) Соціалістично-демократичний блок праці (др. Шварц); 32) Обєднана польська лівіца (Самопомоч); 33) Загальнонаціональний жидівський виборчий блок (Прилуцький); 34) Незалежна Соціалістична Партія Праці.

До сенату зголошено слідуючі лісти: 1) Безпартійний блок співпраці з урядом (на чолі міністр Залескі); 2) Польська Партія Соціалістична; 3) ПСЛ. Визволення; 4) УНС; 5) НПР; 6) Сель-Роб; 7) Строніцтво Хлопське; 8) Монархістична Едність (комуністи); 9) Едність Сель-Роба (Сельськ-Лівіца); 10) Східно-Галицькі сіоністи; 11) Блок національних меншин; 12) Група пос. Оконів; 13) Робітничо-Хлопська Едність; 14) Звіонзек Хлопські; 17) Східно-Галицькі сіоністи; 18) Блок національних меншин; 20) Російська ліста; 21) НПР. Лівіца; 22) Виборчий блок українських соціалістичних партій; 24) Відхопляки; 25) Пласт і Хадеця; 28) Український виборчий блок „за землю і волю“; 30) Католіцька Унія; 33) Загальний жидівський національний блок (на чолі Мендельсон).

З нагоди замкнення державних виборчих ліст польські газети пригадують, що при попередніх виборах виступало тільки 22 виборчих ліст до сейму.

Передвиборчий рух.

Виборчий округ 48.

ХІРІВЩИНА.

Віче в Хироє.

Дня 22. січня ц. р. в просторії салічительці „Пресвіти“ в Хироє відбулося передвиборче віче, на якія явилися чиєльно місцеві мішани, та селяни з дооколічних сіл. Замітна була участь українського жіноцтва. Віче відкрив голова Пов. Нар. Комітету п. Франц Лінцький, після чого вибрано президію в особах: гром. Стирана Николая з Сушиці-малої, Масура Івана з Посади-хирівської і Коропея Осипа. З черги уділив предсідник голосу делегатові Центрального Комітету Обєднання, Дм. Ерстенюкові, який пояснив виборчу функцію та підчеркнув, що тільки під етажом Українського Національно-Демократичного Обєднання українські народні маси побудять при виборах. На віче явилися радикальний дуб. Остап Коберський, який мимо цього, що референт не атакував радикальної партії, накинувся на „буржуазну інтелігенцію“, яка вібіто служить інтересам ворогів українського народу. Під час віче відповідно до посла Тимочкови. При цінці віча ухвалено одноголосно такі резолюції: 1. Ми селяни села Семушева і сумежних сіл висловлюємо довіру до міністра національної партії, якою є УНДО і її кандидатам, та всі як один віддамо на них свої голоси. 2. Ми селяни села Семушова і сумежних сіл пітнємо інші українські партії і їх підтримуємо роботу ведену за розбудження нашого народу.

секретарем. Перший забрав голос п. Василь Подубинський, котрий свою гарячою промовою заслав собі відразу селяни. Він представив зібраним програму партії УНДО, а крім програми других партій і руїнишку роботу між нашим народом деяких ворожих українському Національно-Демократичному Обєднанню партій. Потім забирали голос селяни з Семушової. Вони у своїх річевих і патріотичних промовах вавили селян до масової участі в виборах і закликали голосувати за кандидатом УНДО. При цінці віча зголосився до слова кадаї з Жиряви сільної, який сказав всього кілька слів, бо селяни не дали йому говорити таке, як другому кандидатові на посла Тимочкови. При цінці віча ухвалено одноголосно такі резолюції: 1. Ми селяни села Семушева і сумежних сіл висловлюємо довіру до міністра національної партії, якою є УНДО і її кандидатам, та всі як один віддамо на них свої голоси. 2. Ми селяни села Семушова і сумежних сіл пітнємо інші українські партії і їх підтримуємо роботу ведену за розбудження нашого народу.

Округ 49.

САМБІРЩИНА.

Віче по селях.

Для 19 січня ц. р. відбулося передвиборче віче в Сільці. Проводив о. Дмитро Качмар і Ол. Кишакевич. Реферат про політичне положення та концепцію одноцілого фронту виголосив о. ліяня Татомир з Луки. По оживленій дискусії віче великою більшістю голосів заявилося за програмою Українського Національно-Демократичного Обєднання і одноголосно висловило бажання, щоба радикали зголосили також в одноцілій національній вибор

рами гром. Рудницький і студ. Балдрівський. Про концепчу потребу солідарності при виборах і потребу одноцілого фронту реферував о. Юліан Татомир з Луки. По переведений дискусії всі присутні заявилися за одноцільним національним фронтом, репрезентованим Українським Национально-Демократичним Об'єднанням.

Майже на всіх передвиборчих вічах в Самбірщині селяни висловлювали свій жаль, що всі українські партії не утворили спільног бльоку і визивають соціалістів-радикалів до спільній виборчої акції з УНДО-м.

Дня 8 січня п. р. відбулося віче в Білині в селі. Віче відкрив о. Юліан Татомир. До президії віче вибрано гром. М. Білинського і інш. Погорецького. Реферували: студ. Антін Луцький про політичне положення, студ. Осип Павліковський пояснив виборчий закон і о. Ю. Татомир про станову організацію хліборобських мас та про вагу наближаючихся виборів. В дискусії забирали голос: студ. Літинський, гром. Луцький Петро, о. Погорецький і пр. Студ. Літинський, який намагався розбити віче довжезноскою недоладною промовою, дістав належну відправу і висміяний присутніми, опустив вічевий льокаль. Присутні заявилися за об'єднанням під проводом УНДО і вибрали місцевий виборчий комітет.

Дня 9 січня відбулося величезне віче в Горіщнім Дорожкові. Реферував о. Ю. Татомир про визвольну борбу українського народу та вказував на концепчу потребу станової і політичної організації наших хліборобських мас. З чергами пояснив виборчий закон студ. Осип Павліковський та відважав присутніх, щоби зорганізовані протиставилися злочинній акції сельробівців і унісівців. В дискусії забирали голос богато бесідників. Молодий громадянин Проніц в річевій промові зобразив большевицький рай. Замітна була промова гром. Бейбі, який закликав до об'єднання під проводом УНДО.

Дня 15 січня відбулося велике віче в Долішнім Дорожкові. Маси народа виповнили весь льокаль місцевої читальні і ціле подвір'я. Віче відкрив голова Повітового Комітету УНДО, гром. Тарнавський Глярій, господар з Бикова. По виборі президії реферував о. Ю. Татомир про політичне положення і вагу наближаючихся виборів. В оживленій дискусії забирали голос гром. Зашль, студ. Антін Луцький, молодий робітник з Борислава, земляк дорожівський, студ. Турнянський з Дорожкова і гром. Летянич з Дорожкова. На зазив о. Ю. Татомира за УНДО-м з'явилася значна більшість присутніх, за сельробів 4 голоси, за радикалами 15—17 голосів. Присутні члени соціал-радикальної партії домагалися, щоби з огляду на вагу хвили, радикали об'єдналися з УНДО-м. За цею резолюцією піднеслася хмара рук, проти якого, за сельробів і унісівцями чимою трикратного запиту о. Ю. Татомира не піднеслася вже ані одна рука. По виборі виборчого Комітету з гром. Летяничом на чолі, присутні з байдою виступили відразу.

Дня 12 січня відбулася нарада делегатів усіх сіл самбірського повіту в до-

місці Т-ва Бесіда в Самборі. Нараду відкрив о. І. Кушник, голова Пов. Народного Комітету У. Н. Д. О. До президії покликано гром. Тарнавського з Бикові яко секретаря. Реферат про політичне положення і вагу наближаючихся виборів висловив о. Юліан Татомир з Луки. В часі дискусії зголосився до слова дм. Фугала з Берегів, відомий агітатор сельробівців. Присутні спокійно вислухали його демагогічної промови і по відправі, яку йому дав о. Ю. Татомир, виключили його з наради. Зразу дм. Фугала і кількох його однодумців, які незамітно втиснулися поміж делегатів сіл, скинули дикий крик, однак присутні заняли так рішучу та грізну поставу, що на зазив предсідника наради п. Тарнавського опустили салю на парад. В дальшій дискусії забирали голоси пп. Андрушко Мих. зі Ступниці, Пласкач Вол. з Бережниці, Геч Степ. з Торчинович, Лучків Іван з Дорожкова, студ. Павліковський Осип з Луки, о. Пістик Іоан і пр. Вибрали новий Повітовий Комітет з гром. Тарнавським Гілярієм з Бикова на чолі. Рішено негайно потворити місцеві сільські виборчі комітети і безоглядно поборюючи унісівців і сельробівців, витворити одноцільний фронт під проводом Центрального Комітету у Львові.

РУДЕЧЧИНА.

Сельробівське віче.

В Хищевицях відбулося дія 15 січня п. р. сельровське віче, де реферував кандидат в посли Голіян, ст. філ. з Шоломинич. Одначе місцеві громадяне побачили до чого він зміряє і не дали йому говорити. В дискусії забрали слово Іван Савицький і Олексія Шумана, які здемаскували кірию інтернаціоналістичних ревунів, а до того постава зібраних була така, що нещасний кандидат мусів під охорону поліції і під градом снігових бомб мершій уткнати з села.

Округ 51.

СОКАЛЬЩИНА.

Передвиборче віче в Сокалі.

(Я пани з УПП пошилися в дурні).

Панам з партії „Праці“ урілося, що вони творять дієсно партію, отже скликали на день 23. січня п. р. віче в Сокалі. Як висланники цієї партії зі Львова поманджали в Сокалі пп. Сенюта та Шкрумеляк. На віче прибуло багато селян з повіту, хоча дівідатися дещо нового, однак завелися. До президії входять прихильники УПП. Говорив п. Сенюта, але вся його бесіда була доказом того, що з порожнього не налеш. Другий делегат п. Шкрумеляк дав присутнім науку із всесвітньою історією. Слухачі мало не занудилися, аж сказали, що йм вже за багато цього доброго. Говорив також „безпартійний“ п. Осип Демчука з Сокалі, що скликав оце пещасливе віче, та дитинами самохвалбами хотів себе розглямати на кандидата на посла, обливаючи помніями і УНДО і бльок національних монополій і всіх кандидатів. Аж о год 1-ї прибуває на віче делегат Повітового Виборчого Комітету.

Ів. Корчинський та зголосується до голосу. Лише під напором салі делегат дієстає голос. Яскими оплесками привітують зібрані промову делегата. Делегат передає привіт від Центрального Комітету УНДО, збиває невдає закиди панів з УПП, вилює програму партії, справу бльоку національних меншин, та визває всіх до національного фронту в одиній народній партії УНДО. По промові знову яскими оплесками. В обороні УНДО говорили найкращі одиниці повіту, знані робітники на культурно-освітнім і економічнім полі, як кандидат на посла сел. Кохан, Володимир Матвій, Рак з Тартаківця, Мельник Марко і богато інших. Яскими красками змальовували вони (головно Кохан і Матвій) важке положення українського села та визвали Сокальщину до національного фронту в рядах УНДО.

На внесення Володимира Матвіяса ухвалено такі резолюції через акламацію: Громадяне Сокальщини висловлюють повне довір'я проводові УНДО, заявляються за Українським Национально-Демократичним Об'єднанням, визнають всіх широких та здорово думаючих українців до об'єднання в рядах УНДО та заявляються за кандидатом селянином Володимиром Коханом. Пани з партії „Праці“ старалися ще гнути теревесм, та громадяне зі співом національного гимну і „Не пора“ опустили салю. Зраз таки відбулася довірочна нарада голов промадських комітетів УНДО Сокальщини.

Віче УПП в Сокалі дало знову доказ, що УПП не має що шукати застія між свідомим українським громадянством вкраї, як і в Сокальщині. Пани з УПП, діставши добре по посі в Сокалі, може вінці присядуть.

ЛЮБАЧІВЩИНА.

Довірочна нарада в Любачеві.

Дія 20-го грудня м. р. відбулася в Любачеві довірочна нарада скликаної Повітовим Комітетом УНДО. В нараді взяло участь 275 делегатів з 52-х сіл, представником Центрального Комітету був п. І. Ліщинський. Нараду відкрив короткою промовою д-р Ст. Ардан, адв. в Любачеві, після чого вибрали Президію, в склад якої увійшли: о. Коценко як голова, п. Мадич Степан і п. Кульчицький Богдан як секретар. Делегат Центрального Комітету п. Ліщинський привітав присутніх від проводу партії і виголосив довгий реферат про політичне положення українського народу по обох боках Збруча. При цілі своєго реферату фелетат основно обговорив справу виборів до сейму і сенату і представив велику вагу масової участі нашого народа в тих виборах по стороні Українського Национально-Демократичного Об'єднання. Після реферату винявся жива дискусія. По дискусії виголосив реферат д-р Ардан і пояснив присутнім виборчу ординату. По вислухах і запитах, на які відповідав п. Ліщинський, відспівали національні гимни, на чому нарада покінчилася. На нараді вибрано Повітовий Виборчий Комітет.

Округ 52.

ДОЛИНЩИНА.

Віче в Турі великим.

Дія 2. січня ц. р. відбулося в Турі великі передвиборче віче з рампою Об'єднання. На віче був присутній делегат Повітового Комітету д-р Горбовий. Слід зазначити, що в Турі великій найбільше запустила своє каріння хлібоїдниця, репрезентована управителем школи Захарієвичем, правдоподібним кандидатом УНС-а, його затем Коцком; гром. секр. Калінуком. Всі три згадані хруні прийшли на віче в товаристві якось зовсім чужого молодого поляка і пілітому статі, так що агори можна було сподіватися авантюри. Початкові викрики чесної трійці під час реферату д-ра Горбового успокоїла зразу рівка постава промовця і всього селянства. Аж по пілковитому здемаскованню хлібоїдниці та сельробівців і по закликі до одноцільного фронту під прапором УНДО уважався терпець трьом хлібоїдам і згаданому полякові, який почав вимахувати перед обличям п. Коцка руками, фінгуючи бійку, що було даним знаком для команданта постерунку, який сейчас розвязав віче. Ця самоволя поліцейщини мала несподіваний для хлібоїдів ефект, бо народ розійшовся з віче в повнім душевім піліомі та з обуренням на хрунівську трійцю.

Нові польські виборчі затії.

Перед тижнем завязали польські партії в Долині повітовий комітет співпраці з урядом, на чолі якого став суддя Петро Річак. Цей комітет мав за ціль об'єднати всі польські партії в одноцільний фронт і розповать в повіті сильну агітацію. Комітет підприєм постачання роботу хрунівського УНС-а, а тепер пробує створити ще одну партію, а саме інвалідів, яких відпоручник Іайдів дія 23 січня ц. р. до воєводи Борковського. Кандидат інвалідів буде правдоподібно поставлений на місці сапації, хоча з другої сторони є змагання виставити осібну лістівку інвалідів, щоби розбити українські голоси. До союза інвалідів належить досить поважне число членів. Приймаючи, що під відповідним патіском будуть голосувати з ними також ті всі, що побирають ренти по погиблих мужах, поляки сподіються відібрати нам в той спосіб около 10.000 голосів. Виборчу агітацію за УНС-ом веде в Долинщині, як і всюди, поліція і це підтрима для цієї партії реклама. На лісті УНС-а з долинського позиту мають бути уміщені: Микола Тисяк, бувший громадський комісар в Долині, І. Лешко, громадський секр. в Лопинці, К. Захарієвич, упр. школи в Турі-великій та громад. комісар в Дубні Рожнівата.

Щоби звязати руки учительству і заадлерігід унеможливити їм яхунебудь виборчу акцію, пороблено на всіх учителів-українців допис до Інспекторату, що вони ведуть протидержавну виборчу акцію, агітують за опозиційною партією УНДО.

В Долині відбулася з рампою Українського Национально-Демократичного Об-

Історія осла.

Гумореска.

Віктора Ракоші.

I.

Одного осіннього ранку входить до моєї світлиці господар, у кого я жив, і стоїть з дуже заклопотаним видом.

— А що там, дядьку?

— Ей, каже, що аж сказати встидно.

— Ну, кажіть.

— Сеї ночі вкрали мені осла.

— Зі стайні?

— Ні, з огорода.

— А по що ви його через ніч лишили в огороді?

— Стайні маленька, душно там. А осел завсіді штовхав коров. Що мені тепер робити, паночку?

— Що? Ночуйте самі в стайні і штовхайте коров у ночі, а то ще й ви не вмієте пильнувати своєї худоби.

— Про мене, нехай собі корови думають, що хочуть, коби мені тільки осла відпитати.

— Ідіть питати, може й відпінете.

— Я вже дав знати шандарам.

— Ну, то чекаймо терпливо.

Минув місяць. Я готов був ще далі чекати терпливо, але Яким не хотів.

— А-гі! Та що я так буду чекати божої ласки. В п'ятницю в місті ярмарок, піду тай куплю нового осла.

II.

В п'ятницю ще не світ, не зоря, а вже мій Яким Пятак, перекинувши уздечку через плече, вибрався до міста на ярмарок. Ослів там було досить, коли-ж бо й намізерний коштував геть-геть дорожше, ніж усі його гроши. Вже Яким зів увесь хліб, усю зелену паприку і весь кусень солонини, який мав при соб

аднання цілій ряд від, як в Вербіжі, Ту-
рі-великій, Белеві, Миксімівці, Міауні
і Рахині, які не зважаючи на польські і
українські віти, всі закінчилися однодуш-
но поставою солістиства по стороні У-
країнського Национально-Демократично-
го Обєднання.

ТУРЧАНЩИНА.

Віче в Турці.

Виборча акція в турчанському повіті
з повним розгаром. Досі зроблено вже
кілька віч по громадах і два великих ви-
борчі віч в самій Турці. Послідовне віче
здійснювалося в Турці 20. січня п. р. при
участі понад 400 громадян. Вже півтора
години перед зборами явилось коло 15
селянських юношів з наміром розби-
ти віче. Коли соля заповнилася нашими
селянами і селянками, отворив віче о.
Федевич і запропонував на предсі-
дника віче довголітнього діяча о. Мороза
з Борині. Селянські юноші зробили певний
зверс, праираючи собі до помочі кіль-
кох жілівських і польських союзників,
та домагалися вибору молодого міщани-
на Кузьмина. При голосуванні за сель-
робівською президією заявилось 30 осіб
з за нашою цілою соля. Тоді юноші тун-
нанням підірвали криком не дали нікому сло-
ва промовити. Треба було відняти цілій
форс, щоби не допустити до бійки, бо
наше село вже стратило терпні і насу-
жувало лавою на наємних прозокаторів.
Ім прийшов в поміч комісар староства,
який розказав віче. Наша упрага запо-
віла тоді довірочну нараду на годину
шіаніше. Однак поліція розігнала лю-
дей далеко поза межі Народного Дому,
не допускаючи людей піти з запро-
шеннями. Доперша на інтервенцію голо-
сом Повітового Комітету д-ра Кондрата
заступник староства згодився на скли-
кання нового віча і заборонив поліції
підірвати переслідування селян. Хоч
шора була спланена, хоч наших людей
текала дорога в далекі гори, то всі гор-
тувалися до салі і явилось ще більше чи-
сло як рапо. Тоді д-р Кондрат, отвіра-
ючи віче, засував варгість сельробі-
вських пасмінців та уділив голосу кандидатів на посла п. Дмитрові Велик-
овичеві, народному учителеві. Цей обговорив наше положення перед війною
і тепер на всіх царинах сусільного
життя, згадав про великий історичний
 момент власної державності в Галичині
і за Збречем та візвав агрутування в
нашій партії, котра однією об'єднує всі
сусільні верстви і одинока обстоює чи-
стоту національної ідеї. Дальше обговори-
вав бесідник вагу і ціль теперішніх ви-
борів для нас і їх технічну сторону, та
візвав також юнік як мушин до масової
участі в виборах. Згромаджені Верхо-
зинці з найбільшим заінтересуванням
вислухали бесіди і порішили повну у
часть в надходящих виборах. Піснею
„Ще не вмерла“ постачено наради.

Округ 53.

ГОРОДЕНЩИНА

Віче в повіті.

Дія 8. січня п. р. відбулося зразмін
УНД. Обєднання передвиборче віче в
Городенці. Реферували д-р Матейків і

д-р Окунєвський. Після оживленої дис-
кусії ухвалено резолюції за одноціль-
ним національним фронтом.

Такі самі резолюції випадло віче в
селі Серафінцих, де промовляв також
кандидат УСРР д-р Лев Бачинський. Дальші віча відбулися в селах Стрільче,
Потоки, Чернігів, а окрім цього до-
вірочні наради по усіх „Кутах“ Го-
роденки

Королішин, Роман Глушок, Михайло
Штепований та о. дек. Заверуха. Рефе-
ренс давав пояснення і відповіди на
ставлени з питання. Наприкінці зібрали гро-
мадян в числі понад 100 осіб ухвалили
слідуючі резолюції: 1) Довіра проводові
Українського Национально-Демократич-
ного Обєднання. 2) Ухвалюють голосу-
вати при виборах до сойму і сенату на
листу Обєднання ч. 18.

Віче у Вербові.

Дія 26. січня п. р. відбулося в Вер-
бові на подвір'ї п. Ф. Кузика виборче ві-
че. Наради отворив голова Пов. Нар. Ко-
мітету д-р. Іван Петрицький. До прези-
дії покликано п. Ф. Баковиця, В. Хмару
і В. Кондрата. Політично-виборчий рефе-
рат виголосив гром. В. Целевич, пред-
ставляючи вагу теперішніх виборів,
програму Национального Обєднання і
завдання тих кандидатів, яких воно ста-
вить. В дискусії забрав голос п. Михайл-
ло Драбіт з Нараєва, член партії „Пра-
ці“. Він був підготований до своєї ролі
розділення національного фронту та об-
оронця д-ра Західного, бо оперував са-
мими фразами і відорваними речепами,
яких ніхто не розумів. Громадяне Вер-
бова не хотіли його слухати та підйо-
мали його на глум. З черги забрав голос
п. С. Бевза, завізаючи до сядисти та
послуху вибраному виборчу місцевому
комітетові.

Основу відповідь п. Драбікові дав
п. Волод. Целевич, яку всі присутні одоб-
рили. Наприкінці д-р. Іван Петрицький
візвав всіх присутніх, щоби зтурту-
валися під одним блакитно-жовтим пра-
пором на славу українському народові.
Відспівнням національного гімну ві-
чінчилася нарада. Годиться зазначити,
що член партії „Праці“ М. Драбік при-
був на віче до Вербова в товаристві ко-
манданта постерунку поліції в Нараєві
Мацькова, якого „добре“ памятають гро-
мадяне Потуптор, Рибник і ін. Це зреш-
тою не новина. Видно всі постерунки в
бережанському повіті дістали приказ а-
гітувати за партію „Праці“, бо і в Біщу
постерунок поліції намовляв людей голо-
сувати на д-ра Західного.

ЖИДАЧІВЩИНА.

Передвиборча акція в Журавенчині.

Передвиборча акція в журавенському
судовим окружі поступає вперед. Досі
відбулися довірочні наради в п'ятьох се-
лах і всюди селян заявляються за лі-
стою кандидатів Українського Нацио-
нального Обєднання. В деяких селах а-
гітатори брилівців роблять спроби пере-
тягнути селян на свій бік. Розуміється,
селяні дають їм належну відправу, так
само як і агітаторами сельською Салдано-
віз з Лівчиць, який недавно пробував
щастя в селі Сулятичах. На найближчі
дні намічено в Журавенчині ряд віч,
яких ретинець оголосуємо на іншій місці.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

Довірочна нарада в Кутах.

Щоби вияснити селянам близце, які
засади сельські та чого вони хочуть,
скликано на Новий Рік, ятраз в день
перед сельським вічем в нашому

селі, довірочну нараду. Відкрив нараду
промовою о. В. Цебринський. З чергі
приступило до докладного висловання
програми Українського Национально-ДЕ-
мократичного Обєднання, по чим вибрано
виборчий комітет. Опіля зголосив до
дискусії місцевий селянин М. Мельник.
Він виступив проти хиринів із епі-
ческою більшевицького „раю“ на Укра-
їні, якого був сам заочним свідком. Віл-
так вказав на великанські жертви украї-
нського народу в визвольній боротьбі.
Кожний українець, що памятає ті герой-
ські жертви нашого народу, не зможе
зломити свого національного фронту та пі-
де до виборів під жовто-блакитним стя-
гом. Наради скінчилися відспівнням
національного гімну.

РАДЕХІВЩИНА.

Дія 11. січня п. р. відбулося в мі-
сточку Шуропітак передвиборче віче.
Присутні до 300 людей. Реферували
п. Вислоцький, голова Пов. Нар. Ко-
мітету Українського Национально-ДЕ-
мократичного Обєднання в Бродах і се-
лянин Іван Войнович, член Пов. Ком.
УНДО. Ухвалено одноголосно резолюцію:
їти при виборах тільки за лістою Украї-
нського Национально-Демократичного
Обєднання й признати довіру для кандидата о. Пеліха. Вибрано виборчий на-
ціональний Комітет, котрий має беречи
чистоту національної лінії. Напітновано
також розбінівців національного фронту,
вельоробів і хлібідів. Віче докінчено від-
співнням „Ще не вмерла“.

БРІДЩИНА.

Дія 14 січня відбулося віче в Су-
ховолі при участі кількості людей.
Реферував п. Вислоцький. Ухвалено
результати за У. Н. Д. Обєднанням і вибрано
виборчий комітет.

Дія 14 січня відбулося віче в Бу-
чині. Присутні більш 100 осіб. Рефе-
рував п. Вислоцький. Ухвалено ті самі
результати і вибрано комітет.

Дія 15 січня відбулося віче в Н-
яках коло Підкаміння. Присутніх до 200
людей. Реферував п. Вислоцький. Ухвалено ті самі
результати. Присутніх кількості людей, зібрали на
подвір'ю господаря.

Дія 15 січня відбулося віче в Ч-
єлях коло Підкаміння. Присутніх до 200
людей. Реферував п. Вислоцький. Ухвалено ті самі
результати. Вибрано виборчий комітет.

Дія 17. січня відбулося віче в Гаах
Старобрідських. Присутніх око 200 осіб.
Реферував п. Вислоцький. На віче
прибуло до 20 агітаторів Сельсько-Лів-
ці, які змобілізували кількох батирів-
крамінських в Бродів для розбиття
віча. Віче відбулося дуже бурливо, бо
сельські не давали говорити нічого про
програми УНД-а, як також і про свою,
гаявлючи, щоби програма не рушати
пілком. Під час промови п. Вислоцького
сельські несамовито вигукували і зая-
вили, що присутні знають пана Ва-
слоцького як свого односельчана і чі-
го проти нього не мають. Резолюцію Сель-
ської віче відкинуло. Коли засівіано
„Ще не вмерла“, сельські в батирів
співали „Інтернаціонал“.

— Чи се ваш осел? — питає вах-
містр братів Ромосів, що прибігли
задихавши.

— Та осел то воно осел, сам ба-
чу, але чи наш, на се я не міг бы
присясти, — відповів старший
Ромос.

— Здається, що наш був інший
на масть, — додав молодший.

Вахмістр був не в тім я битий,
велів обмити осла від стіп до голо-
ви, і за десять хвиль басаманіста
жебра перемінилася на смирного,
сіренького двоуха.

— Оттепер він уже й подабає на
осла, — мовив Степан Ромос, —
і тепер уже й я міг бы сказати, що
се наш.

— А я й присягнути готов, що се
наш. — скрикнув Ферко Ромос.

— Ну, то зараз би чорт узяв твою
душу, — скрикнув і собі Жаким
Пятак, — бо сей осел мій, як Бог
на небі.

Війт вмішався в сю розмову.

— Чекайте хвиличку. Я знаю Пя-
такового осла. У него на череві
круглий знак від підкови. Мій кінь
ударив був його і від тоді се місце
у него не заросло.

— Ой мое лишенко! — про-
стогнав стиха П. Пятак. — Се старий
осел говорить про моїого давньо-
го осла.

Тимчасом шандари полізли вже
під ослове черево, щоби пошукати
того шрама від підкови.

— Сен осел належить до Якима
Пятака! — промовив вахмістер
підносячися. — Шрам від підкови
справді осьде є, кождий може пе-
реконатися.

Яким Пятак здивувався най-
дужше.

— Й же Богу моюму! Та се й є
май давній осел! — промимрив він
обмазавши шрам.

Він був би зараз другого дня й
сам пізнат, коли не був обмалю-
вав його фарбою.

— А чому ж у вас нема паса? —
запитав його вахмістр.

— Бо се вкрадений осел, — сміло
відповів Пятак.

— Та вони правда! У вас його
вкрадли, а ви відкупили свого влас-
ного осла! Га, га, га, га!

Всі зареготалися. Найдужше Пя-
так, а найменше оба брати Ромоси.

Коли ми йшли домів, промовив
Пятак набожно:

— Мудрість закона має свої гра-
ниці, але мудрість Божа без гра-
ниць.

— Як ви се думаете?

— Та ніяк, тільки так, що Пан Біт
уміє навіть крадіж так накермува-
ти, що вона вийде на добро.

Повіклав Ів. Франко.

РОГАТИНЩИНА.

Віча по селях.

Дня 23 січня п. р. відбулося передвиборче віче в рамені УНДО в селі Погодеці (осідок пов. голови радикальної партії Гр. Грицишина). Віче проводив д-р Телішук. Реферував д-р. Поритко. Присутні поставили йти до виборчої урни одноцільним фронтом і голосувати на лісту Укр. Нар. Дем. Обєднання.

Дня 24. січня відбулося передвиборче віче в Залужу під Рогатином. Проводив о. Св. Городецький, реферували делегати Ц. К. УНДО від Львова п. Вигнанська і д-р. Поритко. Присутні ухвалили голосувати на лісту Укр. Нар. Дем. Обєднання.

На фронті руїнників.

як сель-роби робили віче в устриках дол.

Дня 4. січня п. р. мало відбутися в нащому містечку віче сельроба. Шумні афіші на червоному папері вказували, що віче має початися о 14-ї год. Однак ніхто ні в міщан, ні в селян не спішився. Тоді сельробівські організатори, бачучи, що відбудуть в нічим, взялися на інший спосіб. Вишукали та підмовили кількох драбут, аславлених в Устриках завадік, до того пляків і припоручили їм зганяти в торговиці цюдей на віче. Та і тим разом перерахувалися. Нарід обурений не хотів йти, мовляв, яке то українське віче, коли нас ронять на нього такі завадікі поляки. Єсектакі вдалося їм стягнути на віче кількох темних селян та робітників. Також кількох в наших сівідомих селян пішло почути тих „дурсівітів“. Ворожі викріки і сміхи та кипини, які панували під час промов тих „товаришів“, найчастіше вказували настій наших селян. А що не хотілося нам тратити час і слухати довго тих небінниць, хтось запропонував опустити це віче. Так волялося на віче кількох сельробівськів нагадувачів, які підіято, як пише сельробівське „Наше Слово“, ухвалили Іхні революції. — Місцевий.

КАЦАПСЬКЕ ВІЧЕ В СЯНОЦІ.

В Сянці скликава „русска аграрна партія“ від Львова на день 25. січня п. р. передвиборче віче, на яке прибуло досить селян, привезених священиками московофілами. Віче відкрив місцевий адвокат д-р Шатинський в політичний реферат виголосив Яблонський редактор від Львова. Однак голос забрав виступник партії УНДО, Василь Подубинський і виказав присутнім, що це таке „русска аграрна партія“ та П шкідливу роботу для українського народу. Настрій присутніх селян став ворожий проти кандидатів. Крім того виступив проти них п. Шкарбів від сельроб-лівії. Бачучи, що Їм грунт усвітається спід ніг, кандидати розігнали віче і відбули того самого дня діворочну нараду за запрошеннями.

На тій нараді „русска“ партія поставила на 48-ий виборчий округ таких кандидатів: 1) Яблонський, редактор від Львова, 2) д-р Шатинський, адвокат в Сянці, 3) Епіз, селянин спід Перемишли, 4) Генсьорський, котаріяльний субститут в Сянці, 5) Федак, селянин із Согорова коло Сяноки, 6) Бобяк, селянин в Посаді Ольховецької. Нарада скінчилася відспіванням „Пора за Русь святую“.

НЕВДАЛЕ ВІЧЕ УПІСТІВ.

В Конюхах пов. Бережани скликала партія „праці“ властиво кирині віче, на яке приїхали Іхні агіатори Замощак в Бережані і Когут в Урмані. Віче мало характер передвиборчий, однак в рефераті Замощака не було ані вгадки про вибори, тільки лайка на становиці, УНДО та ріжні чеснітності по Радянській Україні. Те саме підів другий промоведець Когут. Однак відразу селянам було цього за багато і вони закригали Його: не говори дурниці, говори про вибори! Предсідник мусів відобрать йому голос, а коли Замощак пробував Когута боронити, розлючений народ захадав від них, щоби вони зустрілися з УНДО-м і пішли до виборів одноцільним фронтом. Однак Замощак заявив, що ніколи того не буде, щоби партія „праці“ зустрілася з УНДО-м. Віче було скликане в тій цілі, щоб поставить кандидатуру д-ра Західного, а скінчилася тим, що народ заявився за партією Обєднання і рішил голосувати тільки на ІІ кандидата.

Польська влада і вибори.

Урядові штучки в Турчанщині.

Як відноситься польська влада до установ і членів УНДО, видно наглядно з таких двох фактів:

1) Староство в Турці рішенням в 10. ц. м. заборонило турчанській філії „Сільського Господи“ улаштувати в дніх від 22. січня до 6. березня ц. р. кооперативний курс за дія еп. п'ятництого і червоного тифу, хотя нюдна громада не є по причині кількох випадків слабости ізольовано, хотя повітові збори хрунівського УНС-а і кацапською РН-а відбуваються без перешкод, хотя само староство скликає громадських війтів і Собіарів з цілого цювіта по себе на сесію.

2) В дні 21. січня арештували повітова команда державної поліції в Турці найсвідоміших селян з Ільника, Ясі Ільницького Рибичи с. Николая і Василя Кричківського с. Івана під замітом підбурювання населення проти державної влади. В дні 23. січня та сама команда шле до повітового суду в Турці письмо з прошкюбою о випущенні згаданих двох селян на вільну стопу, бо нема жадних доказів їх вини, наслідком чого вони виходять дійсно на волю. Все те стане ясне, як возметься під увагу, що в селі Ільник довгі роки учительював кандидат на соймового посла в рамени УНДО п. Дмитро Великанович аж до хвили, як Його перенесли на Мазуршину, що якраз в неділю 22. ц. м. відбувалися в Ільнику громадські вибори, що противники УНДО рішили безосновним арештом найкращих організаторів села Ільника на страшити селян. Однак це не вдалося, бо селяне пізнали тепер добре, хто їм ворог, а хто приятель, і зовсім певно підуть до соймових виборів за національною партією і за національним кандидатом!

Свій.

Як Бриль складав лісту кандидатів?

Грозить тюрою і викиданням через вікно.

Дня 22. січня с. р. скликав Бриль до салі кіна „Лев“ у Львові відповірчників львівського округа, розуміється, переважно „русинуф“, в цілі зложение листи посольських кандидатів. Зійшлося півтора сотки людей. Проводив візьманим сам Бриль. Почав він так:

Хлопі поляки і русині! — Дальше підповідає Йому на ухо Його секретар Косирович по українські. — Маємо вибрати наших кандидатів на послів і то без ріжниці, чи по ляків, чи українців. Вибачте, що не говорю даліше по вашому, бо мені це тяжко приходити. — Дальше по польські: Взываю всіх присутніх, членів „Стронництва хлопського“ держатися карно. Хто з вас виступить проти того, що я вам предложу, буде покараний 6 місячною тюрою. Кого Й цей аргумент не переконав, то тут на салі є такі, що спустять Його через вікно з поверхі.. Хто за мною, я на перше місце? Хто за Косировичем? (Крик на салі). Що то є? Чи маю пригадати те, що перед хвилюю сказав. Хто за Косировичом?

— Bci!

Дальше йдуть: Пісарські, Малікі, Віонцек, Коритко і Лотиш. Хто за ними?

— Bci!

Запитую, чи чули ви колинебудь про більше нахабну демагогію від той, якою послугується супроти темної маси Бриль? і найстрашніше, що знаходяться селяні, які йдуть на Його віча і слухають Його.

Наочний свідок.

З виборчого фонту.

Чим близше до виборів, тим більший рух панує на виборчій арені. „Хапай Петре, поки тепле,“ — сказали собі „кандидати“ і всіми способами працюють на „мандати“. Але декотрим не везе... От як приміром нашим

Сель-Хробам.

Перед самими виборами розлетілися на дві а радище аж три партії: правицю, лівицю і групу Дурдели, що відворвалася від правиці і бере „курс“ на лівицю. Причиною розпаду є недорозуміння між московофілами і українцями в межах партії. Одні від других жадають „капітуляції“, хоч обі одинаково... слабі. Не ліпше діється і у

Комуністів.

I комуністи поділилися на дві групи: україніфілів і московофілів. Наслідком цього розпаду є і окрема виборча акція. Так пр. у Львові будуть іти україніфи зі своїм канди-

датом Крільком, а московофіли з Войтюком на чолі лісти. Фермент, який зродився в Сель-Робі, не поминув і комуністів. Боротьба між московофілами і українцями у проводі компартії на Великій Україні не осталася без відгомону і у нас. Не оминули розпаду також

Радикали.

Перед самими виборами приїхав до краю „батько“ Трильовський і захитав основами радикальної партії. Видає свою газету, в котрій богато наговорив своїм бувшим сопартійникам „правди в очі“ — і крок за кроком старається здобувати вплив в головній радикальній домені, на Гуцульщині. Сьогодня така ситуація, що радикальна партія, стративши 1/3 своїх людей на річ хлібоїдів, тратить даліше на річ „батька“ Трильовського. Нема то, як „класова“ свідомість селянсько-робітничих мас... Шоби „відбітися“ за понесені втрати в партійних рядах, заключили радикали — згідно з пословицею „здібався Яким з таким“ — виборчий блок з недобитками колишніх соціал-демократів. Свідчить про це оголошення лісти золочівського виборчого округа.

Як вже говоримо про виборчу акцію, то не належить забувати про „Партію Праці“.

Партія ця, що складається з гуртка людей, які ніколи нічого не робили, тепер при виборах хоче показати що дійсно є партією „праці“.

В тій цілі виставила своїх кандидатів мало не у всіх округах виборчих. А що округів виборчих є у нас далеко більше чим членів у „партії праці“ — проте декотрі з них кандидують аж у двох округах. Однак всюди, куди не покажуться кандидати тієї партії, стрічаються тільки невдачу. В однім тільки місці відносять побіда: на сторінках „Ради“ і „Праці“.

Але найгірше вийшли при теперішній виборчій боротьбі

Хлібоїди.

Даниловичівський УНС думав, що при теперішніх виборах вся польська адміністрація, вся поліція а може й армія буде боротися за тим, щоби хлібоїдів перевести в польські. Аж тут сталося цілком інакше. Уряд поставив свою окрему лісту (число 1). Через те хлібоїди стали „самостійними“ — і хоч знають, що не зискають ані одного мандату, зголосили у всіх округах свої власні лісти. А ну-ж удастся.

Дня 29. січня ц. р. мали у Львові з'їзд і ухвалили не попирати „одинки“, але ставити власну лісту.

Окрім головної лісти ставлять „хлібоїди“ ще й ріжні побічні лісти. Вони обраховані на це, щоби відтягнути як найбільше голосів від одинокої української лісти УНДО-я. I так прим. в золочівськім округі зголосено дотепер аж шість хлібоїдських ліст. Є надія, що у інших округах буде те саме. Є це хитро обдумана система, щоби ослабити український національний виборчий фронт. Вже тепер одначе на основі вірдостойних звідомлень з місць можемо ствердити, що ніякі виборчі штуки не поможуть нашим ворогам і що побіда для лісти під ч. 18.

себто для лісти Українського Нар. Дем. Обєднання є всюди забезпечена.

Великий політичний процес.

За шпіонажу, державну зраду і вбивство Собінського.

Перед трибуналом присяжних суддів у Львові розпочався дні 26. січня ц. р. процес проти 17 молодих українців і українок, обвинуваних у приналежності до таємної Української Військової Організації, отже у злочині державної зради, також у злочині шпіонажу в користь чужих держав. Двом з обвинувачених, а саме Вас. Атаманчука і Ів. Вербицькому акт обжалування залишає ще є співзаступництво у вбивстві куратора львівської лікарні округи Станіслава Собінського дні 19. жовтня 1926 р.

На лаві обвинувачених сидить 12 мушин: Василь Атаманчук, Іван Вербицький, Михайло Вербицький, Юліан Головінський, Антін Стефанишин, Володимир Дзесь, Остап Дерлинця, Прокіп Матиців, Микола Ковалисько, Ярослав Гретчак, Михайло Вістюк і Володимир Дармохваль та 5 жінок: Ольга Вербицька, Олександра Янинська, Станіслава Дзьоба, Олена Королюкова й Ольга Гретчак. Всі укінчені студенти гімназії, учительської семінарії або ветеринарії, у віці від 19—30 років.

Акт обвинувачення говорить про тайну Українську Військову Організацію і її діяльність. Про вину підсудних мають свідчити також зізнання деяких з них (які вони опіля відкликали), а також знайдені у них і в їх знайомих переписка та інші документи. Посередно про вину обвинувачених, зокрема Атаманчука й Ів. Вербицького, мала би свідчити й передовиця „Новий Стріл“ в підлегальнім органі У. В. О. п. з. „Сурма“, де є сказано: „Один удачний стріл, віцеліпний певною і недорожкою рукою члена Військової організації — і на твердий камінь львівської землі звались бездушино тіло того, який ще перед кількома годинами відавав дальші засуди смерти на українське школництво і в своїй буті примав кулаками в стіл на українських громадян, які прийшли до нього домагатися належного ім права“.

До розпраzi, що потриває ще з

